
	<p align="center">Силабус освітнього компонента (ОК) «ІСТОРИЧНА ІНФОРМАТИКА В ОСВІТІ ТА НАУЦІ»</p> <p>Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) 014.07 Середня освіта (Географія) Освітня програма: Середня освіта (Географія. Історія) (мова навчання – українська) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Рік навчання: 2024-2025 Семестр: 4</p>
Структурний підрозділ	Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін, історичний факультет
Викладач: 	ПІБ: Глушковецький Анатолій Леонідович Посада: доцент кафедри археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін Науковий ступінь: кандидат історичних наук Вчене звання: доцент E-mail: hlushkovetskyi.anatoliy@kpnu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін. Профайл викладача: https://kaf-asipd.kpnu.edu.ua/?page_id=305 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=tcZPgeEAAAAJ ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3197-4580
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=21893
Статус дисципліни	Обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час практичних занять, підготовки до них, самостійної та контрольної роботи, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).</p> <p>Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом («Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view).</p> <p>Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання самостійної роботи та модульної контрольної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Пропущені заняття здобувач має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за</p>

	<p>практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12). Очікується, що здобувачі поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього аудиторного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання здобувачем теоретичних питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття. Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою. Під час організації занять з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме на заняттях (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою.</p> <p>Неформальна/інформальна освіта. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view</p>
Що будемо вивчати?	Теоретичні та практичні аспекти застосування інформаційних технологій в історичних дослідженнях.
Чому це треба вивчати?	Вивчення цієї дисципліни дасть можливість краще зрозуміти роль сучасних інформаційних технологій та їх інструментарію в історичних дослідженнях. Також дисципліна сприяє оволодінню спеціальними інформаційно-комунікаційними компетентностями, пов'язаними з використанням інформаційних технологій в межах виконання їх кваліфікаційних робіт та у подальшій науково-дослідницькій діяльності заклавши таким чином платформу для подальшого накопичення наукового і практичного досвіду з використанням його у майбутній роботі істориків.
Яких результатів можна досягнути?	<p>Очікувані результати навчання з дисципліни:</p> <p>ПРН 1. Знання та розуміння основних концепцій, парадигм, теорії та загальної структури географічної та історичної наук, предмету їх дослідження, місця і зв'язків в системі наук, етапів історії розвитку географії.</p> <p>ПРН 2. Вільне володіння географічною та історичною термінологією і номенклатурою</p> <p>ПРН 9. Вміння застосовувати базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії та історії, їх теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно- та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати та порівнювати різні погляди на проблемні питання</p>
Як можна використати набуті знання та уміння?	<p>Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі освіти, що передбачає застосування концептуальних методів педагогічних наук, а також географії та історії і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладі загальної середньої освіти.</p> <p>Дисципліна сприяє формуванню у студентів таких компетентностей:</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):</p> <p>СК 09. Оперування основними і спеціальними методами викладання історії в закладі середньої освіти; знання та практичні вміння створення, зберігання, обробку, вивчення, передавання тощо за допомогою інформаційних (комп'ютерних) технологій.</p> <p>СК 15. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній</p>

	діяльності, ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси.
Зміст дисципліни	Історична інформатика: предмет, історія становлення і основні тенденції розвитку. Електронний текст: створення, зберігання, пошук, аналіз. Бази даних в історичних дослідженнях. Геоінформаційні системи в історичних дослідженнях. 3-D реконструкції історичних об'єктів і симуляції історичних явищ і процесів. Програмне забезпечення досліджень в історичній інформатиці. Цифрові технології в соціокультурних дослідженнях, освіті та музейній справі. Моделювання історичних процесів. Методи штучного інтелекту. Кліодинаміка. Правова інформатика як галузь загальної інформатики та прикладна юридична наука. Інформація як об'єкт вивчення правової інформатики.
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, робота зі словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з електронними публікаціями та матеріалами наукометричних баз даних, використання наочних засобів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.
Інформаційне забезпечення	<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бутенко Т., Сирий В. Інформаційні системи та технології: навч. посіб. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с. 2. Відкриті електронні науково-освітні системи у науково-дослідній діяльності:[Електронне видання]: методичний посібник/ Іванова С. М., Дем'яненко В. М., Дудко А. Ф., Кільченко А. В., Лабжинський Ю. А., Лупаренко Л. А., Новицька Т. Л., Новицький С. В., Спірін О. М., Ткаченко В. А., Шиненко М. А., Яськова Н. В, Яцишин А. В. / за наук. ред. проф. О. М. Спіріна. Київ: Педагогічна думка, 2020. 208 с. 3. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід. Вінниця, 2012. 4. Жданович О. Історіографічні аспекти історичної інформатики. <i>Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики</i>: Зб. наук. пр. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2005. Число 12. Ч. II: На пошану академіка НАН України, Героя України, д-ра іст. наук, проф. Петра Тимофійовича Тронька з нагоди 90-річчя від дня народження. С. 154–168. 5. Ситнік Б. Т. Основи інформаційних систем і технологій: Навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 175 с. 6. Сініченко С. Деякі аспекти використання сучасних інформаційних технологій в історіографічних дослідженнях в Україні. <i>Проблеми міжнародних відносин</i>: Зб. наук. пр. Київ: КиМУ, 2010. Вип. 1. С. 286–296. <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Баженов О.Л., Глушковецький А.Л. Археологія і комп'ютер: інформаційні технології в археологічних дослідженнях. <i>Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки</i>. Кам'янець-Подільський, 2024. Т. 43. С.188–203. 8. Бондар І. В. Інтернет-ресурси як вид інформаційного ресурсу. <i>International scientific journal «Grail of Science»</i>. 2022. №23. С. 472-478. 9. Боряк Г., Кашеварова Н. Інформаційні ресурси з історії країн Східної Європи німецькомовного сегменту мережі Інтернет. <i>Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики</i>. Збірка наукових праць. Київ : НАН України, Інститут історії України, 2015.

10. Відкриті електронні науково-освітні системи у науково-дослідній діяльності: [Електронне видання]: методичний посібник / Іванова С. М., Дем'яненко В. М., Дудко А. Ф., Кільченко А. В., Лабжинський Ю. А., Лупаренко Л. А., Новицька Т. Л., Новицький С. В., Спірін О. М., Ткаченко В. А., Шиненко М. А., Яськова Н. В, Яцишин А. В. / за наук. ред. проф. О. М. Спіріна. Київ: Педагогічна думка, 2020. 208 с.
11. Геоінформаційні системи і бази даних : монографія / В. І. Зацерковний, В. Г. Бурачек, О. О. Железняк, А. О. Терещенко. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. 492 с.
12. Жданович О. Історіографічні аспекти історичної інформатики. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: Зб. наук. пр. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2005. Число 12. Ч. II: На пошану академіка НАН України, Героя України, д-ра іст. наук, проф. Петра Тимофійовича Тронька з нагоди 90-річчя від дня народження. С. 154–168.
13. Жданович О. Карти та геоінформаційні системи в Інтернет // Історико-географічні дослідження в Україні. – Київ: Інститут історії України НАН України, 2004. – №7. – С.136-145.
14. Жданович О. Досвід застосування електронних баз даних в історичних дослідженнях // Історико-географічні дослідження в Україні. – К.: Інститут історії України, 2009. – №11. – С.256-275.
15. Жабін С. Етапи становлення історичної інформатики в Світі та Україні // <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/599>
16. Жабін С. Виникнення і становлення історичної інформатики як прояв синергетичних процесів в науці // https://shron1.chtyvo.org.ua/Zhabin_Serhii/Vynyknennia_i_stanovlennia_istorychnoi_informatyky_iak_proiav_synerhetychnykh_protsesiv_v_nautsi.pdf?
17. Жданович О. Історіографічні аспекти історичної інформатики // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – К.: Інститут історії України НАН України, 2005. – №12.
18. Куліков В. DIGITAL HISTORY: становлення, сучасний стан, перспективи. Спеціальні історичні дисципліни. 2013. №21. С. 27-44.
19. Мірошнік Р. В. Інтернет-ресурси історії України в глобальній комп'ютерній мережі: особливості формування, інформаційне наповнення, проблематика (1991-2010 рр.). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Київ. 2010.
20. Пархоменко В. Використання електронних таблиць Excel в історичних дослідженнях для аналізу бібліографічних даних (на прикладі наукової діяльності В. Г. Аверіна). Історія науки і біографістика. 2020. № 2. С. 131–148.
21. Рачков Є. С. Технології баз даних у збереженні та дослідженні міської культурної спадщини. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія». 2020. Вип. 57. С. 28-57.
22. Святець Ю.А., Цифрові джерела в дослідницьких практиках істориків: теоретико-методологічний аспект. *Universum Historiae et Archeologiae The Universe of History and Archeology* Універсум історії та археології Універсум истории и археологии. 2019. Vol. 2(27). Issue 1, pp. 47–68. Colleen Morgan, Stuart Eve. DIY and digital archaeology: what are you doing to participate? *World Archaeology*. 2012-12. Vol. 44. Iss. 4. P. 521-537.
23. Computational science and its applications. ICCSA 2016: 16th International Conference, Beijing, China, July 4-7, 2016, Proceedings. Part II. Switzerland, 2016. 1 online resource (XXVII, 634 pages).

	<p>24. New technologies for archaeology: multidisciplinary investigations in Palpa and Nasca, Peru. Berlin: Springer, 2008. 1 online resource (XVII, 512 pages).</p> <p>25. Monica Salvadori, Cristina Boschetti, Paolo Baronio, Clelia Sbrolli. Integrated methods for reconstructing decoration and production process of frigidarium wall-paintings, at Sarno Baths, Pompeii (англ.). <i>Journal of Cultural Heritage</i>. 2019. Vol. 40. P. 299-308.</p>															
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Лекційні заняття (24год.), практичні заняття (14 год.), самостійна робота (52 год.)															
Система оцінювання результатів навчання	<p>Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: практичні заняття – 40 балів, модульна контрольна робота – 40 балів, самостійна робота – 10 балів, індивідуальні навчально-дослідні завдання – 10 балів.</p> <table border="1" data-bbox="584 611 1493 819"> <tr> <td colspan="4">Поточний і модульний контроль – 100 балів</td> <td>Сума балів</td> </tr> <tr> <td>Поточний контроль</td> <td>МКР</td> <td>Самостійна робота</td> <td>Індивідуальні навчально-дослідні завдання</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>40</td> <td>40</td> <td>10</td> <td>10</td> <td></td> </tr> </table>	Поточний і модульний контроль – 100 балів				Сума балів	Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуальні навчально-дослідні завдання	100	40	40	10	10	
Поточний і модульний контроль – 100 балів				Сума балів												
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуальні навчально-дослідні завдання	100												
40	40	10	10													
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	<p>Оцінювання на практичних заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.</p> <p><i>1 бал:</i> Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</p> <p><i>2 бали:</i> Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</p> <p><i>3 бали:</i> Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.</p> <p><i>4 бали:</i> Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>5 балів:</i> Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>6 балів:</i> Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>7 балів:</i> Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює</p>															

	<p>причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>8 балів:</i> Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>9 балів:</i> Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>10 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>11 балів:</i> Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p> <p><i>12 балів:</i> Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
Поточний контроль	Усне опитування, письмовий експрес-контроль, виступи здобувачів при обговоренні питань практичного заняття, виконання аналітичних завдань, модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	Залік
Локація	Згідно з розкладом (https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/)